

REMANȘTEREA

Biblioteca Universității

Cluj

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTAMĂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

TRADIȚIA ARHIEREASCĂ ARDELEANĂ

S'a spus de mulțori, că în Ardeal Episcopatul se bucură de o specială considerație morală, cum nu se întâlnește în alte părți ale pământului românesc. Și afirmația aceasta este un adevăr, care poate fi verificat cu prilejul tuturor evenimentelor festive sau triste din viața neamului nostru. Luați de pildă clipa dureroasă a morții regretatului Episcop Roman Ciorogariu, spre a înțelege ce înseamnă la noi aceste venerabile figuri călugărești, sortite să împlinescă o chemare mistică în mijlocul societății omeneste.

La Oradea s'a putut vedea în ziua înmormântării mulțime mare de cărturari și țărani, nu numai din Eparhia văduvită, dar și din alte părți îndepărtate, strânși de aceeași jale în jurul unui sicriu, care era deopotrivă de scump tuturor. Pentru că cel care plecă pentru totdeauna dintre noi, știuse să fie preot „după rândujala lui Melchisedec”, dând scaunului episcopesc semnificația înaltă a unui constant izvor de îndrumare duhovnicească. Neuitatul vlădică Roman, călăuzit de marile talente ce l-au împodobit, ca și de experiența unor lupte îndelungate, s'a priceput, să se integreze cu o admirabilă intuiție în linia istorică a arhieriei ardelenă, aceea care prin eroismul, demnitatea și spornicia ei a fost în toate vremurile mândria Bisericii noastre. Cârja arhierască, pe lângă atribuțiile ei de mântuire, era și un simbol ce înlocuia sceptrul domnesc, într'un colț de țară supus stăpânirilor dușmane.

Sute de ani am luptat, apărându-ne existența, sub povăța Episcopilor, dintre cari unii au fost nevoiți să incingă chiar și spada de războinici, numai spre a nu dezerta în ceasuri grele dela sfânta datorie de a fi una cu poporul, ce credeă în ei cu putere nezdruncinată.

Miracolul perseverenței noastre în mijlocul atâtor furtuni și perzecuții, își găsește o explicație logică tocmai în această

contopire a sufletului vlădicesc cu credințele și suferințele turmei, făcând din amândouă un bloc de stâncă, cu neputință de sfărâmat. Exemplele abundă, și este suficient să ne gândim la Sava Brancovici sau Andrei Șaguna spre a ne da seama, că faima lor poate depăși pagini de cronici, ridicându-se la proporții de legendă.

Pentru că Vlădicii noștri își făcuseră un ideal suprem al vieții din năzuința continuă, de a fi cât mai deplin slujitorii Domnului și ai neamului lor. El trecea și dincolo de mormântul ce-i acoperea, prin acele frumoase testamente, pline de fundațiuni și legate, destinate progresului Bisericii și așezămintelor ei culturale și de binefacere.

S'a creiat astfel în Ardeal un cult al Arhierilor, care se manifestă nu numai prin respectul și iubirea cotidiană, prin ascultarea de îndemnurile și acțiunile la cari ne chiamă, ci și prin stima neștirbită ce li se păstrează după dispariția lor, ca unor conducători aleși și vrednici de pomenirea urmașilor recunoscători.

S'au auzit glasuri, cari tălmăceau acest atașament, ca o urmare a rostului național îndeplinit de Episcopi în istoria Ardealului. Explicația nu-i cu totul lipsită de temei. Așa a fost în trecut, dar să adăugăm îndată, că ei își datorează popularitatea tot atât de mult și vredniciei lor religioase, devotamentului cald arătat Altarului și poruncilor lui dumnezeiești.

De altfel nici în România Mare n'a încetat deloc misiunea națională a Episcopilor, cum își închipuie atâția judecători superficiali ai lucrurilor. Este de esența psihologiei colective, ca mulțimile să se vadă îndrumate în momente mari de către purtătorii Crucii, simbolul etern al credințelor sfinte și al biruințelor necontestate. Fără a se coborî în arena vulgară a politiceii militante, Episcopii vor rămâne și în viitor ceea ce au

reprezentat dealungul unei tradiții istorice atât de minunate: mijlocitori ai harurilor divine și fruntași, tocmai în virtutea lor, și în ordinea vieții sufletești a națiunii sub toate formele ei de afirmare.

„Noi însă după făgăduința Lui, așteptăm un cer nou și un pământ nou, în care locuiește dreptatea.
De aceea iubiților, așteptând acestea, sărguiți-vă să vă înfățișați cu pace înaintea Lui, neîntinați și neprihăniți.”
2 Petru, 3, 13—14.

FARISEUL ȘI VAMEȘUL

— Luca, 18, 9—14. —

„...Ori cine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înalță.” (Luca 18, 14.)

Parabola despre fariseul și vameșul cari se duc la templu să se roage, este înregistrată numai de evangelistul Luca. În corpul evangheliei lui urmează imediat după parabola judecătorului nedrept (18, 1—8) și într'o strânsă legătură cu vorbirea eshatologică pe care o ține Iisus în Perea, cu ocazia ultimei călătorii spre Ierusalim.

Din context s'ar putea deduce, că a fost adresată ucenicilor, și totuși nu. În acest drum Mântuitorul este însoțit nu numai de ucenici și pelerini galileeni, ci și de câțiva farisei. Ceilalți sinoptici ne și vorbesc despre încercarea acestora de a-l pune din nou în contradicție cu Legea, întrebându-l: „dacă este permis unui bărbat a-și părăsi soția sa după bunul plac?” Conținutul parabolei noastre numai pe aceștia li poate avea în vedere.

Iisus ia un tablou, din viața de toate zilele a poporului. Un tablou binecunoscut tuturor.

Doi oameni se duc la templu să se roage. În timpul serviciului divin? Nu. Aci nu e vorba de cultul public, ci de cel privat. Sunt doi reprezentanți ai două clase sociale. Unul este fariseu iar celălalt vameș.

Primul pășește înainte, cu fruntea ridicată, ultimul se strecoară timid cu pași mărunți, și rămâne aproape de ieșire.

O diferență se accentuează între cei doi încă înainte de a începe rugăciunea. Este diferența de atitudine, o primă exteriorizare, alor două stări sufletești.

Ruga fariseului este un imn de laudă la adresa lui proprie. Temeiul acestui imn sunt conștiința evlaviei, și împlinirii datorințelor față de

Lege. Postesc de două ori în săptămână, și dau zeciuială din toate câte am, spune cu mândrie fariseul.

Ruga vameșului, este o mărturisire mută a păcatelor înaintea lui Dumnezeu. Fără a îndrăzni să ridice privirile spre perdeaua Sfintei, acolo unde trona cel Prea Înalt, deasupra sicriului legii, — gârbovit parecă de apăsătoarea povară a păcatelor, de cari își dă seamă, rostește abia șoptind: „Doamne, îndură-te de mine păcătosul.”

Tabloul se încheie cu o instructivă observare a Mântuitorului: „Zic vouă că acesta s'a pogorât mai îndreptat la casa sa, decât acela. Fiindcă ori cine se va înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înalță.”

Atitudinea și ruga fariseului și vameșului din parabolă, nu este o acțiune izolată, întâmplătoare, ce stă în afară de ansamblul manifestărilor cari imprimă specificul vieții lor individuale, ci dinpotrivă o părticică care se integrează organic în acest mare tot. Este o fereastră ce se deschide și permite descifrarea ascunzăturilor sufletești.

Deci dacă ruga celui dintâi e plină de mândrie, înseamnă că întreg sufletul îi este plin de acest vițiu. Vorbind, din prisosința sufletului vorbește. Este plin de sine însuși, de propria lui valoare, și disprețuitor față de semenii. Își poate vedea scările? Nu, căci mândria îl orbește. Nici în fața lui Dumnezeu nu poate fi altfel. Își destăinuiește sufletul cu preocupările lui intime, nu dintr'o necesitate launtrică, ci împlinind o formă a practicei tradiționale. Acela care a fost înainte de intrarea în templu, rămâne și după ieșire.

Iar dacă vameșul plin de umilință cere iertare păcatelor, înseamnă că întreg sufletul lui e umilit. Prin

această virtute a văzut noroiul păcatului în care trăește. Căci numai într'un suflet umilit trăește conștiința valorii reale, acel arbitru intern, care nepărtinitor pune față în față faptele cu poruncile și legile divine, și scoate în relief toate scăderile. Ea l-a mânănat în fața altarului, să ceară îndurarea. Ea i-a și adus această îndurare.

Iată de ce Mântuitorul din acest act singurit, trage concluzia generală: „cel ce se înalță pe sine se va smeri” și invers. Dar nu numai atât, concluziei îi dă și caracterul unei sentințe a cărei valoare în timp depășește epoca în care au trăit cele două clase sociale iudaice, vameși și farisei.

Pe drept cuvânt cei doi eroi din parabolă sunt două tipuri contradictorii, caracteristice tuturor timpurilor, două contraste sufletești, ori când și ori unde cu posibilități de identificare. Ei își perpetuează existența dealungul veacurilor, indiferent neamul și pătura socială căreia aparțin, indiferent situația și credința ce o profesază. Îi găsim și azi pretutindeni și în deosebi tipul fariseic predominant.

Creștine, tu care porți numele fiului lui Dumnezeu, de ce nu-ți faci un titlu de cinste, în a urmă sfaturile și poruncile lui? De ce nu-ți orientezi viața cel puțin în mare după icoana scurtei lui vieți pământești? Ori el, deși posesor în cel mai înalt grad al tuturor plenitudinilor, este smerit. Este însași personificarea umilinței. Se umilește dela venirea în lume, până la moartea pe cruce. Umlința prin exemplul său devine fundamentala virtute a creștinismului.

Prin umilință cunoaștem adevărul. Nu adevărul speculativ, ci acel adevăr unic care stă la temelie vieții omenești și care constă din convingerea că Dumnezeu este totul, iar noi suntem nimic. Dominează acest adevăr în noi, pecetea iubirei o poartă tot ceace gândim și ceace facem, — nu l-am cunoscut, suntem fiii urei până la moarte.

Prin umilință cunoaștem și practicăm dreptatea. Ea ține cumpăna aprecierii nepărtinitoare a faptelor: fie bune, fie rele, indiferent subiectul. Ea nu face distincție între ceace aparține eu-lui și unui alter-eu. Nu se complace într'o dublă măsurătoare. Nu poate fi invinuită, că vede paiul din ochiul altuia, pe când bărna din propriul său ochiu, nu o vede.

Umlința este așazicând creștinismul însuși. Îndatoririle și virtuțile creștine apar numai ca diferite forme ale umilinței.

„În rugăciune omul se proșterne înaintea lui Dumnezeu și-și recunoaște propria-i sărăcie sufletească, în timp ce Lui îi recunoaște infinita mărime, Lui i se roagă, la El își găsește refugiul, dela El așteaptă totul; credința este umilința rațiunii, care se încurcă în propriile ei gândiri și se pleacă înaintea rațiunii divine și înaintea autorității bisericii sale; ascultarea este umilința voinței care se supune unei voințe mai înalte; castitatea este umilința trupului, în care se supune conducerii spiritului; pocăința este umilința tuturor suferințelor”. (P. Chaignon, „Betrachtungen für Priester” ed. IV, vol. II. p. 260).

De însușirea și trăirea umilinței sunt legate atâtea binefaceri.

Ea coboară în suflet îndurarea divină. Dacă acest dar ceresc este un izvor de apă vie, prin mijlocirea căreia ajungem la viața de veci, atunci umilința este paharul cu care ne adăpăm din acest har.

Ea ne garantează pacea cu Dumnezeu, pacea cu semenii și pacea cu noi înșine.

L-am mâniat pe Dumnezeu cu atâtea fapte rele, prin umilința noastră îl facem să ne iubească, să treacă neobservate răutățile noastre, să ne primească sub scutul lui oblăduitor de părinte,

Prăpastia săpată între noi și dea-

proapele prin mândrie, o astupă tot numai umilința. Ea este cheagul de unire între oameni, stând alături de iubire. Cum n'ar domina pacea în societate, când fiecare membru al ei, nu dorește mai mult decât scaunul din urmă.

Pacea cu Dumnezeu, pacea cu semenii, stabilește și pacea internă.

Iar pacea înseamnă liniște, ordine, fericire în adâncul înțeles al cuvântului.

Să înțelegem deci toți fariseii zilelor noastre, câtă vreme mândrii vom fi, Hristos nu este cu noi, nici darul lui Dumnezeu și pacea nu vor lumina pașii vieții noastre.

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

FIUL RĂTĂCIT

— Luca, 15, 11—32. —

Pentru dragostea cu care Iisus tratează pe vameși și păcătoși este neîntrerupt atacat de farisei și învățătorii legii. Contactul prietenos cu ei, este piatra de poticneală a celor din urmă. De câteori însă din acest motiv i se face un cap de acuză, răspunsul nu întârzie.

Pilda „fiului rătăcit” este unul din aceste răspunsuri. Nu apare singur, ci ultima dintr'un grup de 3. Este desăvârșirea trilogiei, prin care Hristos vrea să-i facă să înțeleagă pe acuzatorii săi importanța adâncă a acestei atitudini. Trilogia se începe cu pilda „oaei pierdute”, se continuă cu „drahma pierdută” și culminează cu „fiul rătăcit”. Privită în acest cadru, pilda „fiului rătăcit” e mai cuprinzătoare. Gândirea exprimată e mai luminoasă, mai ușor de asimilat.

În cazul dat Mântuitorul ia un exemplu din viața unei familii bine situate. Un tată iubitor și cei doi fii ai săi, trăesc într'o desăvârșită armonie, nelipsindu-le nimic. Într'o bună zi fiul cel mai mic cere să i se deie partea din averea părintească, ce i se cuvine. Tatăl îi satisface dorința. Puțin după împărțeală, fiul își pface toată posesiunea în bani, își ia rămas bun și părăsește casa părintească. Nimeni nu-l oprește, nu fiindcă n-ar fi fost iubit, ci fiindcă e liber pe faptele lui. Un dor neînțeles după necunoscut, îl face să

strice armonia vieții în casa părintească, să fie nerecunoscător unui tată atât de bun, și să aducă jalea în sufletele celor pe cari îi părăsește. Necunoscutul dorit îl întâmpină într'o țară îndepărtată spre care îl duc pașii. Aici golește paharul deșertăciunilor pământești până la fund. Are parale, e înconjurat de prieteni, și orice dorință îi este satisfăcută. Bucuriile aceste însă sunt trecătoare. În scurt încep a-l desgusta, dorind tot alte și alte. Rupt din trunchiul părintesc, care-l alimentă neîntrerupt cu sevă de viață, în sine n'are puterea vieții. Și de îndată ce sursele materiale, cu cari a voit să-și alimceteze viața din extern s'au terminat, rămâne suspendat în marginea unei prăpăștii amenințătoare ce vrea să-l înghită. O foamete se întinde pe întreg cuprinsul țării. Prietenii îl părăsesc. Rămâne lipsit de orice ajutor, atât de departe de ai săi. De acum încep chinurile unei vieți greșit înțeles. Pentru o bucată de pâne, face degustătorul serviciu de a păzi porcii.

Suferința însă îi este salvarea. Casa părintească, cu obiceiurile ei sănătoase, cu belșugul de care se bucură și servitorii, cu tatăl său iubitor, pe care l-a lăsat plângând, toate îi apar ca o lume din alte vremi. O lume iubită, pe care n-a știut-o aprecia, o lume după care se dorește. În suferință vede cât de mare îi este

FOILETON

Puterea morală a conștiinței naționale.

de Prof. I. LUPAȘ.

Temeiurile unirii naționale nu au lipsit nici odată în trecutul greu și sbuciumat al poporului român. Dar acțiunea lor a fost lipsită timp îndelungat de raza de lumină, care nu se poate revărsa asupra întregii vieți a unui popor decât din conștiința națională a fiilor săi.

Aceasta a lipsit trecutului mai depărtat din pricina vitregiei împrejurărilor, din pricina nesfărtelilor desbinări între frați, din pricina multelor interese și intrigi străine, precum și din pricina întinericului adânc ce s'a întins peste întreg cuprinsul pământului românesc.

Între Români din diferite ținuturi era în timpurile mai depărtate o legătură anevoioasă, lipsind mijloacele de comunicație și ridicându-se între dânșii graniți artificiale, spre a-i desbina și învrăjbi veacuri de-arândul. Fiind organizați după văi și după teritorii înguste, aproape fiecare ținut își țara în izolare viața sa politică și administrativă, sub câte o căpetenie locală proprie. Prea puțini erau în stare să-și dea seama de larga întindere a pământului strămoșesc. Cei din marginea răsăriteană rareori

aveau putința să cunoască soarta fraților din celelalte margini dela apus, dela miază-zi ori dela miază-noapte.

Chiar și între cei ce locuiau în aceleași ținuturi carpatice, între Români din Muntenia, Moldova și Transilvania, cari comunicau neîntrerupt unii cu alții, dezvoltarea vieții politice a ridicat graniți nefirești, rămânând ca legăturile de solidaritate și frăție să fie păstrate și adâncite veacuri de-arândul prin dumnezeescul așezământ al bisericii strămoșești.

La 1600, când cele trei țări române: Muntenia, Transilvania și Moldova au ajuns toate la olaltă sub sceptrul politic al lui Mihai Viteazul, tocmai lipsa conștiinței naționale a fost una dintre principiile de căpetenie ale scurtimii acestei cărmuirii românești.

Nici boerii din Muntenia, nici domnitorii Movilești din scaunul Moldovei, — fără a mai vorbi de privilegiații pismătărești din Transilvania, — nu erau în stare să prețuiască fapta săvârșită prin sabia eroului dela Călugăreni, dela Șelimbăr și dela Hotin. Dacă și-ar fi putut da seama de minunea săvârșită și de urmările ei pentru încheierea unirii naționale, nu ar fi pus la cale boerii Munteniei proiecte de răsvrătire împotriva lui Mihai, căutând să-i surpe domnia tocmai când urca spre culmea gloriei ostășești în luptele sale contra Turcilor. Iar când au fost trimiși de Mihai în solie

la Alba-Iulia, ca să încheie tratatul de alianță cu principele Transilvaniei, dacă nu le-ar fi lipsit conștiința națională, s'ar fi gândit mai mult la soarta țării și la binele poporului decât la boeria lor, pe care s'au străduit să o ridice la aceeași treaptă cu a nobililor unguri, fără să țină seamă că această ridicare prielnică lor adâncește țara întreagă și pe Mihai într'o umilire dintre cele mai triste. Nici Movileștii din Moldova dacă s'ar fi aprins în sufletul lor măcar o scânteițe din puterea dătătoare de viață a conștiinței naționale, nu s'ar fi grăbit să alerge și în slujba Turcilor și în a lui Zamolski polonul și a nestatornicului Sigismund Báthory numai ca să-l surpe și să-l piarză pe Mihai cât mai repede.

Lipsind temeiul conștiinței și solidarității naționale, nici Mihai nu a putut proceda în scurta sa domnie ardeleană, altfel de cum a procedat, crușând vechile privilegii ale Nobililor, Secuilor și Sașilor cari numai în schimbul acestei crușări au putut fi înduplecați să facă jurământul de supunere și de credință, jurământ pe care la cel dintâi prilej s'au grăbit a-l călea în picioare.

Pentru ca unirea națională să se poată înfăptui cu trăinicie nebiruită, după luptele bogate în peripecii dramatice și după tragicul sfârșit al lui Mihai Viteazul, a trebuit să urmeze îndelungatul război al condeielor, al scriitorilor cu tiparul, al cronicarilor și preoților cărturari, al poezilor și

căderea. Ajuns la limita puterilor de rezistență, un gând bun i se infiripă în minte. Oare ce l-ar împiedeca să revină de unde a plecat, și dacă nu în calitate de fiu, cel puțin ca servitor? Să ceară iertare tatălui pe care l-a mahnit, și să-și câștige existența ca ce-l din urmă dintre servitori muncind la adăpostul casei părintești.

Gândul îl salvează. Vine pocăit de unde a plecat în urmă. E primit cu dragoste multă, de tatăl, nu ca servitor, ci ca fiu. Ospăț se face în cinstea lui. Precum sufletește s'a schimbat prin suferință, își schimbă și hainele amintirilor triste, cu haina cea nouă a iubirii. În deget primește inel. Noua legătură ce se infiripă.

Vine și fratele într'un târziu dela muncă. E supărat. Veselia pentru cel reîntors îl întristează. Tatăl însă îl mângăie zicând: fiul meu și tu se cuvine să te bucuri de întoarcerea fratelui tău care atât a rătăcit, el nu mai poate fi un pretendent la bunurile tale — tot ce am, al tău este.

Exemplul descris de divinul învățător în culori atât de vii, desvălue în toată adâncimea sentimentul de îndurare și iubire părintească, față de fiul care revine pocăit la părințele său, cerându-i ocrotire.

Ori scopul pildei nu este altul decât să imprime în sufletul ascultătorilor adevărul despre nemărginita iubire și îndurare a tatălui ceresc față de păcătoși, (față de acei păcătoși cari, ca și fiul rătăcit se pocăiesc); iubire pe care El a venit s-o anunțe lumii prin cuvânt și faptă.

În acest caz un comentariu este de prisos. Povestirea singură atinge scopul urmărit.

Parabola fiului rătăcit este socotită ca cea mai de preț perlă, între celelalte parabole. Și pe drept cuvânt este cea mai bogată în trăsături de o neînchipuită varietate. „Tocmai fiindcă Mântuitorul a voit aci să a-

rate istoria îndurării și iubirii divine în viața păcătosului, oferă tuturor oamenilor un tablou al istoriei proprii lor vieți, care în toate fibrele ei este străbătută de rețeaua aurită a iubirii divine“. (L. Fonck „Die Parabeln des Herrn im Evangelium“ ed. III. Innsbruck 1909, p. 910).

Mai mult, sau mai puțin fiecare din noi este un fiu rătăcit. Trăsăturile caracteristice din expunerea parabolei, parțial sau integral le putem identifica în orice moment.

Cu toții avem un tată iubitor în ceriuri. El se îngrijește ca de nimic să nu ducem lipsă, ca nimic să nu conturbe bucuria de a vieții sub oblăduirea lui. Deodată nu mai voim să știm de El. Iubirea ce ne-o arată, ne lasă nepăsători, iar îndatoririle ce ne revin în calitate de fii ne apasă. Răvnim libertatea, dreptul de a ne fi nouă înșine legiuitori și conducători în viață. Această răvnă nebună, este începutul ofenței ce aducem lui Dumnezeu, este începutul întregului cortegiu de păcate, care ne întinează de acum viața. Ca și fiul rătăcit părăsind casa părintească, ne aventurăm în necunoscut. Subtrăgându-ne iubitoarei îndrumări a divinului părinte, ducem o viață de destrăbălare, irosindu-ne zi de zi bogatele daruri naturale și supranaturale cu cari suntem înzestrați. Avem satisfacția de a fi liberi? Nu. Am disprețuit ceriul pentru a ne supune iadului. Serviciului lui îi supunem cele mai nobile puteri ale sufletului. Pedepsa nu poate întârzia. Viața cea nouă ne desguștă. Bucuriile vieții atât de ademenitoare mai înainte, nu ne mai pot mulțumi. Sufletul se dorește după un picur de pace, mângăiere și liniște. E gol de darurile divine și suferă lipsa izvorului din care să se adape. Lipsa lui Dumnezeu nu o poate suplini diavolul. Ceea ce-i dă el e numai iluzie și suferință. Suntem flămânzi și însetați în mijlocul belșu-

gului vieții. Iată-ne ajunși la convingerea că totul este deșertăciune sub soare. L-am pierdut pe Dumnezeu, totul am pierdut.

Dar să nu mai fie de aci întoarcere? E imposibil. O rătăcire de care ne dăm seama ne oprește în drumul pierzării. Fiul rătăcit revine pocăit la părințele său. Durere acest exemplu nu este urmat de toți căți rătăcim. Nu toți avem puterea și curajul să ieșim din asupritoarea sclavie a păcatului. Sunt totuși un procent însemnat din acei cari se întorc, cari după gustarea amărăciunilor vieții fără de Dumnezeu, urmăresc un singur gând, să recâștige pe Dumnezeu. Ei revin prin ocolirea ispitelor cari îi indeamnă a păcatul din nou, prin căința pentru un trecut greșit trăit, prin năzuința de îndreptare.

Sunt primiți de Tatăl ceresc. Sunt

primiți cu dragostea cu care părințele sare în ajutor copilului rătăcit, care se căește și-i cere protecția salvatoare. Darul divin se revarsă din nou în sufletul lor gol, e haina de sărbătoare care o îmbracă pentru bucuria învierii din moartea rătăcirii.

Reînnoirea păcii cu Dumnezeu îi dă puterea și tăria de a umbla în căile fiilor lui Dumnezeu, e inelul ce-i împodobește degetul, avându-l permanent înaintea ochilor.

Își reocupă locul în casa și la masa părintească, bucurându-se de bucuria casei pentru revenirea lui.

Ferice de acela care înțelege să beneficieze de marea iubire a părintelui ceresc, care iartă pe fiul rătăcit când pocăit și dornic de îndreptare se reîntoarce din drumul pierzării.

Prof. Dr. L. G. MUNTEANU

INFORMAȚIUNI

Regele nostru la Londra. Raporturile de înrudire dintre familia noastră regală și cea engleză, ca și cele de aliați dintre cele două State, au îndemnat pe M. S. Regele, Carol II. să ia parte la funerariile Regelui George al V-lea. Suveranul nostru, însoțit de dd. ministri N. Titulescu, Al. Lapedatu, General Paul Anghelescu, G. Laptev și de un pluton din garda regală, s'a învrednicit de o primire specială atât la Dover cât și la Londra. O mulțime imensă l-a aclamat la eșirea din gară.

Testamentul Episcopului Roman. Aflăm, că testamentul marelui Episcop dela Oradea, conține dispozițiuni vrednice de înălțimea spirituală, ce l-a caracterizat tot timpul vieții. Între altele defunctul a instituit o fundațiune care să-i poarte numele, cu menirea de a da an de an burse celor mai distinși

licențiați ai Academiei teologice din Oradea, pentru studii în străinătate. De asemenea a mai dispus, să se dea ajutoare anuale pentru masa săracilor dela „Oastea Domnului“ din Oradea.

Parastas pentru Regele George V. al Angliei. Marți 28 Ianuarie, când a avut loc la Londra înmormântarea Regelui George al Angliei, s'a săvârșit pentru pomenirea sa un parastas și în catedrala noastră. Erau de față capii tuturor autorităților civile și militare, reprezentanții instituțiilor științifice, culturale și economice, toți consuli Statelor și pastorul Bisericii scoțiene. Au slujit Păr. consilier Laur. Cărea, cu preoții I. Goron, Fl. Mureșanu și arhidiaconul Ion Vască, iar răspun-

predicatorilor, care timp de 300 de ani și mai bine au frământat oluatul cel nou: ideea unirii naționale în sufletul poporului român. Prin munca și osârdia lor neistovită s'a trezit în sufletul acestui popor conștiința valorii și puterii sale ca neam fruntaș între neamuri, căruia după vezurile de umilire, desbinare și suferință destinul istoric îi rezerva un viitor de dreaptă răsplătire. Înțelegând cu timpul, că Moldovenii, Muntenii și Ardelenii, precum și Românii din sudul Dunării — toți curg din acelaș izvor daco-roman, — sunt de aceeaș strălucită obârșie și formează împreună un singur neam întins și puternic, s'au înviorat de nădejdea că odată și odată va triumfa dreptatea lui Dumnezeu și dreptatea istoriei dărâmand granițele nefirești dintre frații de acelaș sânge și îngăduindu-le a se întâlni cu toții sub o singură stăpânire, într'un stat național român.

Prin activitatea și puterea morală a bisericii, a școlii, a literaturii și a ziaristicii conștiința națională s'a răspândit în straturi tot mai largi și a pătruns în toate părțile locuite de Români, până în adâncimea satelor risipite prin văi și adăpostite prin poiene. Chiar dacă ar mai fi rămas unele crânguri întunecate, în care să nu fi putut străbate nici glasul cuvântărilor depe amvon, nici al dascălilor dela catedră, nici slova cărților și a ziarelor românești, izvorâte din prisosința sufletului creștinesc, războiul mondial prin întâmplările lui

sgduitoare a contribuit în măsură însemnată la trezirea poporului român „din somnul cel de moarte“.

Și astfel biruit a gândul... Ideea unirii naționale, pe care o propoveduiră cu însuflețire scriitorii bisericești și cronicarii din veacurile XVI—XVII, a înlăturat toate piedecile, a spulberat întreagă țesătură de interese și intrigi potrivnice, trecând dintru neștiință la ființă, spre a da neamului nostru o patrie română întregită până aproape de hotarele graiului străbun.

Când s'au întâlnit, după încheierea războiului mondial, reprezentanții tuturor statelor, la conferința păcii, spre a da Europei un nou așezământ mai drept și mai durabil decât cel din trecut, ei erau călăuziți de gândul hotărât, să facă înainte de toate operă de dreptate istorică, de restituire a tuturor neamurilor în drepturile lor firești. Cu sau, fără simpatie pentru Români, ei nu puteau închide ochii în fața realităților etnice milenare din teritoriul Daciei de odinioară. Ceeace s'a stipulat prin tratatele de pace dela Versailles și dela Trianon, nu a fost un dar generos al marilor puteri, cum afirmă neconținț revizionistii dela Budapesta, — un dar pe care ceice l-au făcut atunci, ar putea să-l și revoce într'un viitor mai apropiat sau mai depărtat, — ci a fost un act de restituire a neamului românesc în drepturile sale indiscutabile și cărora întreagă desfășurarea vieții istorice

n'a făcut decât să le pregătească lent, dar sigur calea spre biruință. Trebuie să stăruim asupra acestui adevăr, care ne poate lămuri deplin asupra temeiurilor adânci și nesdruncinate, pe care stă așezată impunătoarea clădire a unirii naționale românești înfruntând vijeliile vremii și amenințările tuturor celor ce se amăgesc cu speranța deșartă că vor reuși să împiedice cursul istoriei ori să-l silească a se întoarce iară spre căile nedreptăților din trecut în loc de a-l lăsa să-și urmeze în libertate calea spre viitorul dreptății și al fericirii neamurilor.

În lumina adevărului istoric România întregită se înfățișează deci ca un rezultat firesc, îndelung pregătit, al evoluției istorice și al dreptului de autodeterminare, prin care s'a dat putința provinciilor ei de sub stăpâniri străine să dispună liber de soarta lor politică. Și-au dispus, precum se știe, Basarabia prin hotărârea dela Chișinău, Bucovina prin cea dela Cernăuți, Transilvania și Banatul prin cea dela Alba-Iulia, hotărând cu însuflețire unanimă unirea necondiționată cu Regatul României. Tratatele de pace n'au făcut decât să înregistreze și să ratifice aceste impresionante manifestări simultane ale dreptului de autodeterminare românească, pe care și le-au însușit, în baza aceluiaș drept, și populațiile minoritare patriotice: Germanii și Polonii din Basarabia și Bucovina, Sașii din Transilvania și Șvabii din Banat.

surile au fost date de corul teologilor, sub conducerea dl Prof. Petrașcu. Întreaga slujbă s'a desfășurat într'o atmosferă de deosebită solemnitate și pietate. Păr. Ioan Goron, într'o caldă cuvântare, a schițat figura marelui dispărut, relevând calitățile sale de conducător, de om și de creștin, evidențiind marele rol, ce l-a jucat în timpul războiului mondial și, mai cu seamă, înaltul sprijin, ce l-a acordat străduințelor românești pentru împlinirea idealului nostru național.

Păr. arhidiacon Vască, adresându-se Consului englez, a exprimat — în limba engleză — admirația și recunoștința unui popor întreg, față de personalitatea blândă și glorioasă a Regelui dispărut, implorând Cerul să-și reverse toate darurile peste noul rege Eduard al 8-lea și peste puternicul lui Imperiu.

O deosebită impresie a făcut asupra publicului faptul că Dl *Thomas Coulter*, pastorul scoțian, fiind invitat, a stea alături de preoții slujitori ai parastasului în fața altarului.

De încheiere toate autoritățile au prezentat condoleanțe Dlui *Leak*, consulul englez din localitate.

Noul patriarh ecumenic. Murind Fotie II. Sinodul din Constantinopol a ales ca patriarh ecumenic pe Venimin I. Mitropolitul Heracleei. Noul ales are 65 ani și se prezintă ca un vrednic urmaș al înaintașului său.

Un roman educativ. A eșit în editura Cărții Românești din București romanul intitulat: „Taina arborelui de Myonga”, datorit cunoscutei scriitoare dna Sanda I. Mateiu. Prin subiectul său, tratat original și plin de surprize, într'o atmosferă de înălțătoare puritate sufletească, romanul va fi un admirabil tovarăș al tineretului. Atragerea atenției părinților și profesorilor asupra lui, fiind unul din cele mai alese daruri. Prețul 60 Lei. De vânzare în toate librăriile din centrele mai mari.

Revenire la biserică strămoșească. În ziua de 6 Ianuarie a. c., în asistența tuturor credincioșilor bisericii ortodoxe din Top, cari au participat la sf. liturghie și sfințirea apei, 15 suflete de religie unită, au declarat că dela data aceasta se alătură și ei la credința ortodoxă. A mai trecut și calvinul Kerekes Danil. Noi rugăm pe bunul Dumnezeu să lumineze mintea și celorlalți frați, ca cu timpul să se adeverească aici cuvântul din sfânta Evanghelie: „O turmă și un păstor.”

Câți Români trăiesc peste Nistru? Dl Stefan Ciobanu profesor universitar din Chișinău, se ocupă într'o revistă de situația fraților noștri de peste Nistru, arătând că azi

numărul lor depășește cifra de 600000. Mediul rusesc influențează mult viața și cultura lor, căci Sovietele nu le îngăduie nici acum o dezvoltare liberă și contact mai larg cu Patria-Mamă. Guvernul n'ar trebui să-i uite, mai ales cu ocazia încheierii convențiilor diplomatice. Se fac încercări pentru introducerea alfabetului latin, ceea ce ar fi un imens câștig pentru ei și noi, fiind că s'ar crea mijlocul elementar de contact spiritual.

Reuniune de femei. În parohia ort. rom. din Micoșlaca, în ziua de 19 Ian. a. c. s'a constituit Reuniunea Femeilor ort. rom., care și-a ales următorul comitet de conducere: Președintă: dna Olivia Moldovan; vicepreș: dna Ana Drăgan; secretar: dl Ștefan Drăgan; casier: dna Savica Oprea; controlor: dna Maria Comșa. Membre în comitet: dnele Iuliana Oniga, Valeria Oniga, Veturia Oprea și Maria Fleșer.

Nu mai primim streini. La Societatea Națiunilor din Geneva s'a discutat în ultima sesiune o propunere engleză, privitoare la plasarea celor peste 100,000 Ovrei cari părăsesc Germania. S'a făcut apel la toate Statele membre să-i primească. Dl Nicolae Titulescu, ministrul nostru de externe s'a ridicat în ședință, declarând solemn, că România nu este dispusă să mai primească nici un singur strein. Declarația a făcut impresie adâncă acolo, iar țara a salutat-o cu deosebită bucurie. Fiind că ne-au năpădit prea mulți după Unire, mai ales de prin Galizia, grație lipsei noastre de vigilență.

Congresul C. F. R-ist. Duminica trecută o avut loc la Cluj un mare congres al CFR-iștilor, participând aproape vr'o opt mii de membri. Congresistii au luat parte mai întâi la Doxologia servită în fața Catedralei de către părintele consilier Laurențiu Curea, care la finea serviciului a ținut o înălțătoare predică patriotică. În ședința congresului s'au desbătut o serie de chestiuni profesionale, într'o atmosferă de disciplină și naționalism, ce au impresionat pe toți asistenții desinteresati. Dovadă, că la Căile Ferate naționalizarea se apropie de victoria deplină. Eră și timpul suprem. Chiar și azi mai auzi încă personal de serviciu vorbind ungurește prin gări și birouri.

Bogăția scriitorilor englezi. Zilele trecute a murit celebrul scriitor Rudyard Kipling, autorul preferat al defunctului Rege Gheorghe. Cu ocazia inventarului s'a constatat că el lasă o avere în bani de 750,000 lire sterline, ceea ce înseamnă aproape o jumătate miliard de Lei. Și totuși ne întrebăm, dacă el a fost un om fericit sau nu? La noi scriitorii au rămas tot bohemi săraci, fiindcă lipsește publicul de milioane, care să-i citească.

Plebiscitul sașilor. Conducerea politică a Sașilor, ajunsă în mâinile hitleriștilor ține să pună capăt divergențelor din sânul poporului prin organizarea unui plebiscit, care să

se pronunțe în favoarea național-socialismului din Germania. Guvernul dându-și seama, ce consecințe pot rezulta de aci, a interzis categoric plebiscitul. Căci mâine ar putea veni și Ungurii cu aceleași metode, spre a se declară pentru politica revizionistă dela Budapesta, etc. Unde ar ajunge țara cu asemenea îngăduințe?

Alegerile din Grecia. Rezultatul alegerilor parlamentare din Grecia este viu comentat de toată presa europeană. Anume partidul liberal al lui Venizelos, marele republican a obținut majoritatea relativă a mandatelor. Se întreabă lumea, care va fi siguranța regalității, abia restabilite, pe urma triumfului politic obținut de antimonarhiști? Viitorul apropiat ne va da răspunsul așteptat.

Cum ne cinstesc „frații”. Trecerea din viață a neuitatului Episcop Roman Ciorogariu, a impresionat adânc țara întreagă, pentru că defunctul n'a fost numai un martir al neamului, ci și unul din cei mai străluciți ierarhi din câți i-a avut România Mare. Personalitatea lui prominentă, complexă și atât de rodnică timp de peste 60 de ani, l-a situat de mult între marii conducători ai Românilor de dincoace de Carpați. Și totuși „Unirea” îl prohodeste într'o scurtă informație de câteva rânduri. Să-și aducă puțin aminte, cum am înțeles noi să ne înclinăm în fața regretatului Mitropolit Vasile Suciuc, și va vedea că ortodoxia totuși știe să fie loială și generoasă.

Ungurii despre noi. La Mișcolț în Ungaria, se tipărește de trei ani o revistă lunară intitulată: „*Biserica orientală*”, a cărei deviză este propagarea uniunii bisericești, în sens catolic. Cu alte cuvinte avem de a face cu o publicație greco-catolică scrisă în limba maghiară, sub direcția dlui Dr. St. Szántay-Szémán. Caracteristica ei: o cronică bogată, în care intră și evenimente ordoxe, însă culese din ziare tot catolice, cari fierește nu le redau totdeauna exact. Așa pomenește de congresul FOR-ului dela Caransebeș, despre alegerea de Episcop al Aradului, confundând persoanele și faptele. Despre Maglavit are o scurtă informație, zicând că românii vreau să creieze un nou Lourdes pentru Balcani. Dar vindecările număroase despre cari scriu, n'au fost verificate de experți tize medicale. Mai afirmă că agenți comuniști travestiți în reverenți circulă mereu pe acolo, spre a-și face opera lor subversivă. N'ar strica o informație obiectivă și directă.

Serbarea pomului de Crăciun la Năsăud. Societatea Ortodoxă Națională a femeilor române, filiala Năsăud, organizează în fiecare an serbarea pomului de Crăciun. De data aceasta, serbarea s'a ținut în seara zilei de 14 Decembrie în sala de cinema a școlii de meserii, cu un program compus din: colinde, declamări și obiceiuri din toate ținuturile țării (steaua, plugușorul, buhaiul, sorcova, capra etc.). Progra-

mul a fost executat de elevii tuturor școalelor secundare și primare din localitate și a fost precedat de conferința cu subiect folkloristic a Dlui profesor *Tiberiu Bordea* intitulată: „*Interpretarea obiceiurilor de Crăciun și Anul nou*”. La sfârșit, Sf. Sa pr. I. Bunea a arătat rezonanța pe care o au astfel de serbări în sufletul tineretului, iar doamnele din comitet au distribuit daruri în natură elevilor săraci și merițiși dela școalele din localitate.

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 338—1936.

Comunicat oficial.

În legătură cu ordinele noastre Nrii 2589/1932 și 56/1936 în chestiunea îngrădirii și îngrijirii cuviincioase a cimitirelor parohiale, comunicăm mai jos spre știre și conformare și ordinul Ministerului Agriculturii și Domeniilor, Direcția Regimului Silvic Nr. 251785 din 16 Dec. 1935 către Inspectoratul Silvic Cluj:

„Cu onoare Vă trimitem în copie adresa Nr. 55657/1935 către Prefecturile Județene, împreună cu decizia dela Jurnal Nr. 26922/1936, prin care s'a dispus acordarea în mod gratuit, de către toate unitățile regimului silvic, puști pentru împrejmuirea cimitirelor de oameni. Veți da acest ordin circular Ocoalelor, dispunând ca personalul respectiv să dea toate lămuririle de ordin tehnic, conducând la nevoie și lucrările de plantare a împrejmuirilor. Se va comunica această aprobare primăriilor și oficiilor parohiale.”

Transmis cu adresa Inspectoratului regimului silvic Cluj Nr. 17404, 1935 din 4 Ian. a. c.

Cluj, la 20 Ianuarie 1936.

Consiliul eparhial.

Nr. 260—1936.

Anunț oficial.

În Chișinău (Basarabia) apare de șapte ani revista bisericească „*Misionarul*”, foarte potrivită în mâna preoților pentru propaganda religioasă. — Îndemnăm preoțimea noastră să o aboneze. Prețul pe un an 200 Lei. Adresa Consiliul Eparhial, Chișinău (Basarabia).

Cluj, la 20 Ianuarie 1936.

Consiliul eparhial.

Nr. 442—1936.

Comunicat oficial.

Aducem la cunoștință On. preoțimi spre conformare ordinul Min. de Interne Nr. 14390 din 21 Dec. 1935, în următoarele:

„Min. de Interne a fost informat de autoritățile subalterne, că unele autorități comunale și bisericești din țară continuă îngroparea morților în curțile bisericilor, — fără autorizație prealabilă a suszisiului Departament și fără încuviințarea autorităților bisericești superioare, — cu toate că li s'a făcut cunoscut obligativitatea obținerii acestor autorizațiuni. Comunicându-vă cele ce preced, avem onoare a Vă ruga să luați măsuri pentru respectarea dispozițiilor legale cu privire la înhumările în curtea bisericilor.”

Cluj, la 23 Ianuarie 1936.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.